

صنعت حمل و نقل به عنوان یکی از ارکان اصلی اقتصاد کشور، شامل آن بخش از فعالیت‌هایی است که با استفاده از همه شیوه‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی) و با به‌کارگیری زیربناهای مربوطه، وظیفه جابه‌جایی کالا و مسافر را در سطح کشور و خارج از آن برعهده دارد. در جهان کنونی، بخش حمل و نقل از جمله بخش‌های زیربنایی اقتصاد هر جامعه‌ای است که می‌تواند سایر بخش‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و... را تحت تأثیر قرار دهد. حمل و نقل با ایفای نقش رابط میان تولید و مصرف، مانند پلی است که توسعه بخش‌های مختلف اجتماعی و اقتصادی هر جامعه را فراهم می‌کند. در جهان، کشور توسعه‌یافته‌ای وجود ندارد که از حمل و نقل پویا برخوردار نباشد.

بخش حمل و نقل که هر ساله حجم انبوهی از کالا و مسافر را جابه‌جا می‌کند، یکی از پشتوانه‌های مهم اقتصادی کشورها است. در حال حاضر حمل و نقل جاده‌ای متداول‌ترین شیوه حمل و نقل در جهان است. ایجاد سیستم حمل و نقل کارآمد در توسعه اقتصادی و اجتماعی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا بخش حمل و نقل، گذشته از آنکه از بخش‌های مهم و زیربنایی محسوب می‌شود، تأثیر بسزایی در دیگر فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی دارد.

کشور ما نیز به دلیل برخورداری از موقعیت جغرافیایی ممتاز و برخورداری از شبکه گسترده و کارآمد راه‌ها و نیز وجود بنادر فعال و همچنین فرودگاه‌های بین‌المللی، مناسب‌ترین راه ترانزیتی بین کشورهای منطقه و پل ارتباطی بین آسیا و اروپا بوده که این خود نشان‌دهنده اهمیت و جایگاه مشاغل مرتبط با حمل و نقل در کشور می‌باشد.

متأسفانه بیشتر افراد شاغل در بخش حمل و نقل کشور آموزش جامعی در زمینه حرفه و شغل خود نمی‌بینند و این مهم باعث شده که خسارت جبران‌ناپذیری چه از نظر اجتماعی و چه از نظر اقتصادی به کشور وارد شود که از جمله می‌توان به هزینه‌های بالای تصادفات، آلودگی هوا، هدر رفتن منابع و... اشاره کرد. از این‌رو مسئولان و دست‌اندرکاران حمل و نقل می‌کوشند تا با توجه و اهتمام ویژه به نیازهای شغلی این حوزه، زمینه پیشرفت این حرفه را فراهم نمایند، به نحوی که با آموزش هنرجویان، بستر لازم جهت جذب این افراد به بخش حمل و نقل کشور فراهم شود.

فصل ۱

کلیات

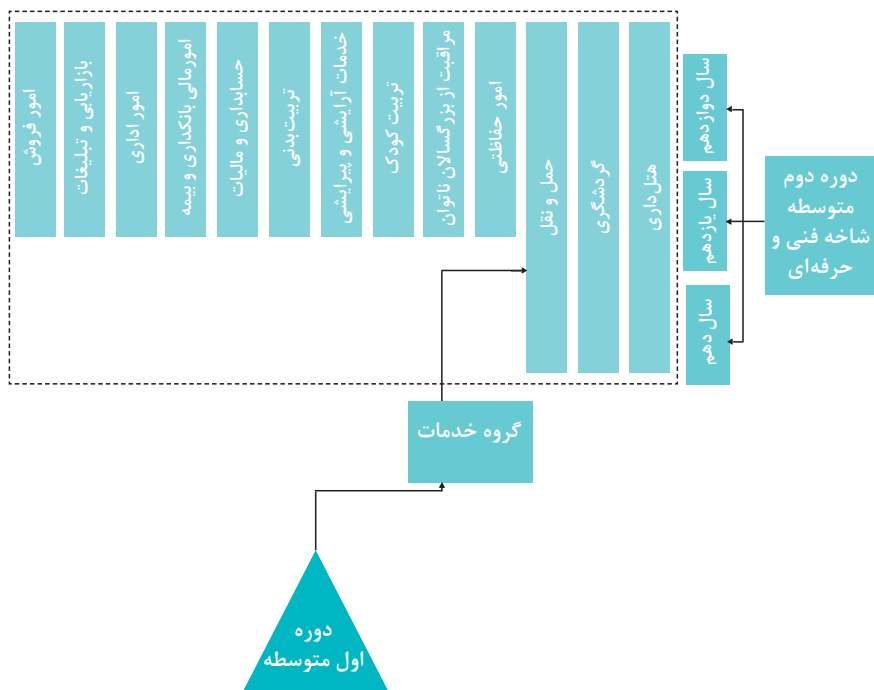
۲-۱- اهداف شاخه فنی و حرفه‌ای

اهداف شاخه فنی و حرفه‌ای به شرح زیر می‌باشد:

- اعتلای سطح فرهنگ و شایستگی‌های پایه عمومی و پرورش ملکات و فضائل اخلاقی و بینش سیاسی و اجتماعی و تربیت یکپارچه عقلی-ایمانی-عملی و اخلاقی دانش‌آموز
- ترویج و تقویت فرهنگ کار، تولید، نوآوری و کارآفرینی در کشور
- تربیت نیروی انسانی متخصص، ماهر و کارآمد متناسب با نیازهای بازار کار (فعلی و آتی) در سطوح ابتدایی و میانی مهارت مبتنی بر چارچوب صلاحیت حرفه‌ای ملی و عدالت آموزشی
- فراهم‌نمودن شرایط هدایت و راهنمایی شغلی-تحصیلی هنرجویان برای سطوح بالاتر صلاحیت حرفه‌ای

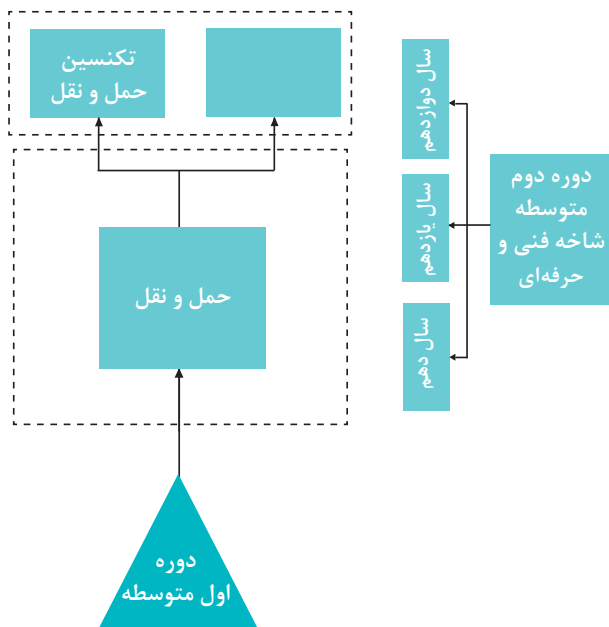
۳-۱- مسیر هدایت تحصیلی-حرفه‌ای در گروه خدمات

مسیرهای هدایت تحصیلی-حرفه‌ای در گروه خدمات در نمودار زیر نشان داده شده است:

۴-۱- مسیر هدایت تحصیلی در رشته و گرایش در دوره کاردانی

مسیر هدایت تحصیلی - حرفه‌ای در رشته و گرایش در دوره کاردانی در نمودار زیر نشان داده شده است:

۵-۱- حرفه‌های قابل احراز در رشته حمل و نقل

۱- سرپرستی حمل و نقل: اشتغال در حوزه‌های مربوط به امور راه‌سازی و لجستیک در پایانه و شرکت‌های باری و مسافربری.

۲- تکنسینی حمل و نقل: اشتغال در حوزه‌های مربوط به حمل و نقل بین‌المللی، راهداری، امور پشتیبانی و آموزش حوزه حمل و نقل و حمل و نقل کالاهای خطرناک.

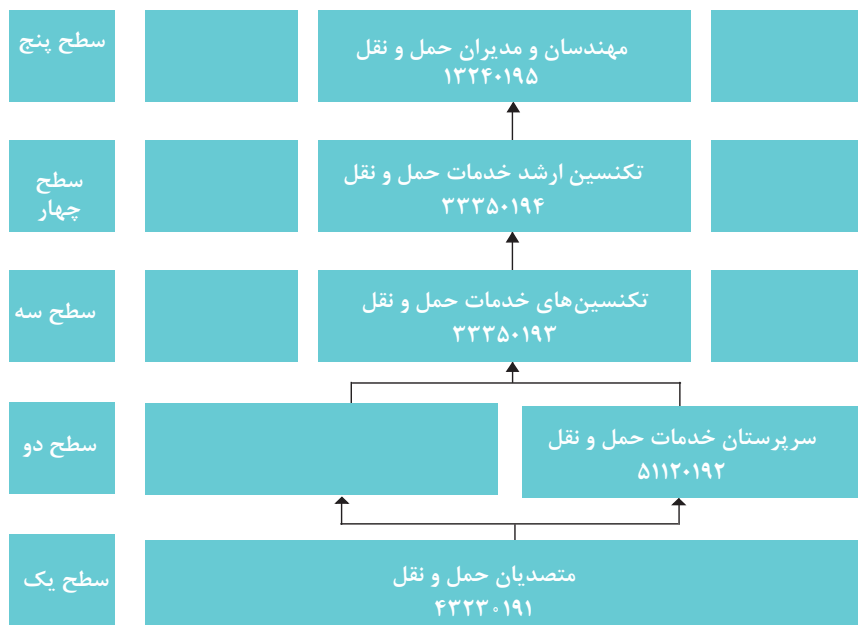
۶-۱- برخی از مشاغل در حوزه حمل و نقل

مشاغل قابل احراز در رشته حمل و نقل در جداول زیر ارائه شده است:

متصدی تعمیر روسازی	مشاغل مرتبط با حرفه سرپرستی حمل و نقل کد ۵۱۱۲	۱
نصاب علائم راه‌ها		۲
نصاب گاردریل		۳
نصاب تجهیزات ایمنی		۴
متصدی تثبیت و پایداری شیروانی		۵
متصدی حمل بار فاسدشدنی		۶
متصدی حمل بار ترافیکی		۷
متصدی کنترل بار ترافیکی		۸
مسافربری بین‌المللی		۹
متصدی حمل و نقل بین‌المللی		۱۰
متصدی سرویس و نگهداری ناوگان جاده		۱۱
بازرس فنی وسیله نقلیه		۱۲
متصدی کنترل ایمنی بارگیری و بارچینی		۱۳
متصدی بارگیری و بارچینی مواد خطرناک		۱۴
متصدی امدادسانی		۱۵
متصدی امور حمل و نقل		۱۶
متصدی خدمات لجستیک		۱۷
فورواردر حمل و نقل	مشاغل مرتبط با حرفه تکنسین حمل و نقل کد ۳۳۳۵	۱۸
برنامه‌ریز حمل و نقل		۱۹
برآوردکننده هزینه حمل و نقل		۲۰
کارگزار حمل و نقل		۲۱
تکنسین بازاریابی		۲۲
مسئول امور بیمه		۲۳
مسئول امور مالیات		۲۴
تکنسین حمل و نقل بین‌المللی		۲۵
متصدی حمل و نقل بارهای خطرناک		۲۶
سرپرست امور آموزش اتحادیه حمل و نقل		۲۷
کاردان تأمین و توزیع		۲۸
تکنسین کنترل و کیفیت		۲۹
سرپرست امور حمل و نقل		۳۰

۷-۱- مسیر توسعه حرفه‌ای رشته حمل و نقل

مسیر توسعه حرفه‌ای رشته حمل و نقل در نمودار زیر نشان داده شده است:

۸-۱- شایستگی‌های حرفه‌ای و سطوح مورد انتظار رشته حمل و نقل

شایستگی‌های حرفه‌ای و سطوح مورد انتظار رشته در جدول زیر نشان داده شده است:

کارها						وظایف
بارزایی حمل و نقل	سازماندهی اسناد	عقد قراردادها	انجام امور مالیاتی	انجام امور بیمه	برآورد هزینه‌های حمل	تنظیم قراردادها
امداد و نجات	تأمین و حفاظت پایانه	خدمات آتش‌نشانی	کاهش عوامل آلاینده‌های زیست‌محیطی	تأمین استاندارد HSE	تأمین تجهیزات امنیتی	تأمین و کنترل شرایط استاندارد محیط کار
کنترل خطوط مسافری شهری	انجام خدمات ویژه	خدمات توشه	مهمانداری	تأمین و کنترل خدمات پایانه‌ای	تهیه صورت وضعیت	انجام خدمات مسافری
تدوین برنامه اجرایی بنگاه‌های خرده بار	انجام امور تصدی‌گری	برنامه‌ریزی مالی	تدوین و اجرای برنامه آموزشی کارکنان	تدوین برنامه حمل و نقل	تدوین برنامه اجرایی حمل و نقل مسافر	سرپرستی حمل و نقل
تهیه برنامه‌های مواد خطرناک	انبارداری	حمل بارهای عادی	حمل بارهای ترافیکی	حمل بارهای خطرناک	حمل بارهای فاسدشدنی	انجام خدمات باری
		کنترل ایمنی وسيله نقلیه	کنترل ایمنی بارگیری	کنترل خطرناک	کنترل بارهای ترافیکی	انجام خدمات فنی حمل و نقل
	خدمات حمل ترکیبی بار	خدمات لجستیکی	انجام خدمات بارهای ترانزیتی	انجام خدمات کربری (carety)	انجام خدمات فوروازدی	حمل و نقل بین‌المللی
کنترل ایمنی و زیرساخت راه	کنترل وضعیت محیط زیست و تأسیسات جانبی راه	کنترل تجهیزات و تأسیسات ایمنی راه	نصب اعلام راه‌ها	تأمین تجهیزات و ماشین‌الات	تعمیر روسازی	خدمات راهداری
		نصب ضربه‌گیر	نصب سرعت‌گیر	سنگ چینی	گابیون بندی	

۹-۱- شایستگی های غیر فنی رشته حمل و نقل

مهم ترین شایستگی های غیر فنی رشته حمل و نقل به شرح زیر است:

- تفکر منطقی
- ارتباط مؤثر
- تفکر و نگرش سیستمی
- کار تیمی
- اخلاق حرفه ای
- کار با داده ها و اطلاعات (فارسی - لاتین)
- به کار بردن فناوری مناسب
- مستندسازی
- مدیریت منابع
- مدیریت کار و کیفیت
- ویژگی های شخصیتی

۱۰-۱- ویژگی های دانش آموزان ورودی

به رشته حمل و نقل

- پذیرش در این رشته خاص پسران است.
- هنرجویان می بایست دارای:
- توانایی های شناختی و کلامی (درک شفاهی، درک نوشتاری، بیان شفاهی و نوشتاری)
- توانایی ادراکی (استدلال قیاسی و استقرایی، به کارگیری قوانین در حل مسائل تشخیص موقعیت، سازماندهی اطلاعات)
- توانایی فیزیکی (استقامت بدنی، انعطاف پذیری)
- توانایی های حسی (توانایی های بصری شامل: دید در فاصله کم، دید از فاصله دور، تفکیک رنگ ها، دید در شب، دید عمقی، عدم حساسیت به نور، حساسیت شنیداری، دقیق بینی)
- دارای مهارت های پایه مانند قابلیت توانایی محاسبات، کار کردن با اعداد و ارقام، خواندن، نوشتن باشند و همچنین از قابلیت هایی مانند: اعتماد و اطمینان، صداقت، خلاقیت، دقت، انعطاف پذیری، سخت کوشی، صبر سازگار، برقراری ارتباط با دیگران، رهبری و دارای تفکر منطقی و تحلیلی باشند.
- دارای گواهی نامه قبولی در پایه ۹ متوسطه اول از وزارت آموزش و پرورش باشند.